

FINNMARK FYLKESKOMMUNE
FINNMÁRKKU FYLKKAGIELDA

Mineralstrategi for Finnmark 2015 - 2019

Oversiktsbilde over Sydvaranger Gruver, Foto: Sydvaranger Gruver AS

Finmark fylkeskommune / Finnmarkku fylkkagiella
Fylkeshuset, 9815 Vadsø
Tlf. 78 96 30 00
Epost: postmottak@ffk.no
www.ffk.no

Forsidebilde: Jernmalm fra Sydvaranger Gruve (foto Sydvaranger Gruve AS)

Baksidebilde: Foto Sydvaranger Gruver AS

Opplag: 200
Grafisk Produksjon: To Typer, Vadsø

Innhold

1 MINERALFYLKET FINNMARK	2
2 MÅLSETTINGER	4
3 UTFORDRINGER	
3.1 Innledning	6
3.2 Uforutsigbarhet	7
3.3 Lokal forankring	8
3.4 Et stort fylke med spredt bosetting	8
3.5 Kompetanseutvikling	8
3.6 Miljø- og samfunnsmessig bærekraft	9
4 STRATEGISKE INNSATSOMRÅDER	
4.1 Rammvilkår og samarbeid	10
4.2 Økonomiske ringvirkninger	11
4.3 Fagkompetanse	12
4.4 Forskning, innovasjon og miljø	13

Forord

Finmark har lange tradisjoner for utvinning av mineraler og er i dag landets tredje største mineralfylke. Mineralindustrien er svært konjunkturavhengig, noe som gjør dette til en utfordrende bransje. Finnmark fylkeskommune ønsker å bidra til en positiv utvikling av mineralindustrien i fylket. Vi har derfor utarbeidet et dokument som legger føringer for vårt strategiske arbeid med utvikling av næringen. Mineralstrategien tar utgangspunkt i Regionalt utviklingsprogram for Finnmark 2015-2024 og gjennom vårt arbeid har vi identifisert følgende hovedutfordringer for næringen:

1. Uforutsigbarhet
2. Lokal forankring
3. Et stort fylke med spredt bosetting
4. Kompetanseutvikling
5. Miljø- og samfunnsmessig bærekraft

Videre har vi utarbeidet følgende strategiske innsatsområdet som skal lede vårt utviklingsarbeid innen mineralnæringen:

1. Rammvilkår og samarbeid
2. Økonomiske ringvirkninger
3. Fagkompetanse
4. Forskning, innovasjon og miljø

Det er viktig at fylkeskommunen gjennom sitt strategiske arbeid legger til rette for mest mulig verdiskaping innenfor næringen, men det er minst like viktig at fylkeskommunen bidrar til en næring som kan utvikle seg parallelt med andre næringer og interesser. Det er stadig mer fokus på klima og miljø, noe mineralnæringen også må ta inn over seg. Derfor er dette, sammen med opprydding og sanering etter endt drift, et gjennomgangstema i dokumentet.

Fylkeskommunen ønsker å arbeide konkret for utviklingen av næringen, og strategiene vil derfor suppleres med tiltak innen mineral. Disse vil utarbeides i samarbeid med Mineralforum Finnmark og knyttes til handlingsprogram for Regionalt utviklingsprogram for Finnmark 2015-2024. Dette vil gi et godt utgangspunkt for fylkeskommunens arbeid med å legge til rette for en positiv utvikling av Finnmark som mineralfylke.

Vadsø, 1. august 2015

Runar Sjøstad
fylkesordfører

1 Mineralfylket Finnmark

I 2013 var Finnmark det tredje største bergverksfylket i Norge målt i omsetning og sysselsetting. Her genererte næringen 785 årsverk og 1,7 milliarder kroner i omsetning - hovedsakelig fra malmproduksjonen ved Sydvaranger Gruve og produksjonen av nefelin-syenitt på Stjernøya.

Mineralbransjen i Finnmark

Byggeråstoffer (pukk, sand og grus)

Pukk og grus brukes til bygge- og anleggsformål. Det finnes til sammen 112 registrerte forekomster, hvorav 140 er vurdert som viktige, og hvor Kvalsund kvartsitt og Bjørnevatn gneis vurderes som nasjonalt viktige.

Det foregår omfattende produksjon i bl.a. Alta, Hasvik og Bjørnevatn.

Omsetning og sysselsetting: 92,6 millioner kroner og 70,2 årsverk.

Industriminerale (kalkstein, dolomitt, olivin, kvarts og grafitt m.fl.)

Industriminerale har mange anvendelsesområder og inngår i produkter som bl.a. papir, plast, keramikk, glass og maling.

Det produseres nefelin-syenitt på Stjernøya og kvartsitt i Tana.

Omsetning og sysselsetting: 359,3 millioner kroner og 138 årsverk. Forekomster med mulighet for fremtidig drift er kvartsitt på Svanvik og kvartsitt i Skallelv.

Metallmalmer (jern, nikkel, kobber, gull m.fl.)

Dette er bergarter som er interessante på grunn av sitt innhold av metaller.

Det produseres jernkonsentrat ved Sydvaranger Gruve AS.

Omsetning og sysselsetting: 1 187,5 millioner kroner og 541 årsverk.

Kjente forekomster med mulighet for fremtidig drift er Nussir (kobber), Bidjovagge (gull/kobber) og Karenhaugen (Cu/PGE). Det er også knyttet forventninger til Raitevarri (kobber/gull) og Gallujavri (nikkel).

Naturstein (granitt, skifer m.fl.)

Naturstein er betegnelsen på all stein som kan sages, spaltes eller hugges til bruk i bygninger, monumenter og utearealer.

Naturstein inndeles i blokkstein, skifer og murestein.

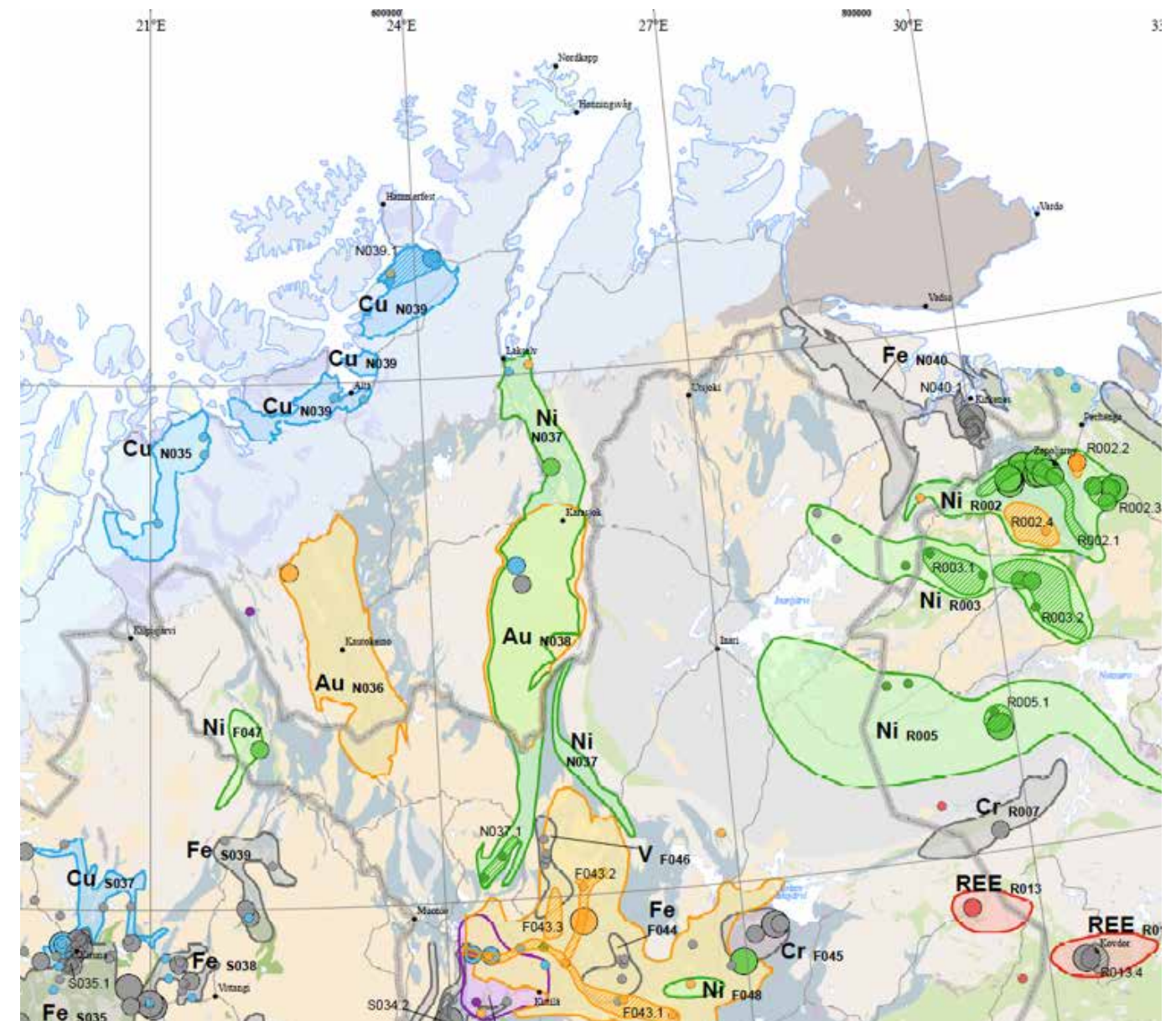
Det produseres skifer i Alta og kvartsitt i Kautokeino. Forekomster med mulighet for fremtidig drift finnes på Loppa og i Friarfjord.

Omsetning & sysselsetting: 66,1 millioner kroner og 36,6 årsverk.

Energimineraler (steinkull og torv)

Energimineraler omfatter olje, gass, kull, oljeskifer og torv.

Det er ikke påvist interessante forekomster av energimineraler på land i Finnmark.

Metallprovinserne i den nordligste delen av det fennoskandiske grunnfjellet. Jern (Fe) i Sør-Varanger, nikkel, kobber og gull (Ni, Cu og Au) i Karasjok grønnsteinsbelte, gull og kobber (Au og Cu) i Kautokeino grønnsteinsbelte og kobber og gull (Cu og Au) i grunnfjellsvindue Alta-Kvænangen og Repparfjord. Kilde: NGU

Industrien viser interesse for å starte opp nye virksomheter. Selskapet Nussir AS arbeider med få på plass de nødvendige tillatelsene for å kunne utvinne kobbermalm fra forekomstene Nussir og Ulveryggen i Kvalsund. I Kautokeino har svenske Arctic Gold AB forsøkt å få tillatelse til å gjenåpne Bidjovagge gruver, men denne prosessen er foreløpig stoppet av kommunen.

Tidligere kartlegging utført av Norges Geologiske Undersøkelser (NGU) har vist Finnmark har et betydelig ressurspotensial. Nye data fra de siste fire årene indikerer at det kan være mye mer å finne.

I følge sektoranalyse av mineralnæringen i Nord-Norge (Vista & Sweco 2013) er det et potensial for at dagens verdiskaping doubles mot år 2030 og holdes konstant frem mot 2050, basert på fortsatt drift og utvidelse av dagens forekomster.

2 Målsettinger

Hovedmålet med mineralstrategien er at mineralressursene Finnmark skal forvaltes slik at den bidrar til utviklingen av en bærekraftig og verdiskapende mineralnæring til beste for Finnmarks befolkning, og som kan sameksistere med andre viktige næringer i fylket.

Generelt reguleres mineralnæringen i Norge av Mineralloven og Plan- og bygningsloven. Næringen forholder seg også til politiske rammer, som Mineralstrategien (regjeringen Stoltenberg II, mars 2013) og nordområdestrategien "Nordkloden" (regjeringen Solberg, november 2014).

Mineralstrategien for Finnmark skal bygge på nasjonale mål og strategier, men skal samtidig fokusere på utfordringer som er spesifikke og relevante for Finnmark. Finnmarksloven er eksempelvis viktig med hensyn til regulering av mineralnæringen. Mineralstrategien må også ses i sammenheng med målsettingene for og det pågående arbeidet med vannforvaltningsplaner i Finnmark. På bakgrunn av Regjeringen Stoltenberg II's mineralstrategi legger Finnmark fylkeskommune følgende målsettinger til grunn for sin satsing på mineralnæringen:

Vedlikeholdsarbeid på maskinparken, Foto: Sydvaranger Gruver AS

Målsettinger for mineralnæringens virksomhet i Finnmark:

- 1) Finnmark fylkeskommune ønsker en verdiskapende og lønnsom næring med god vekstkraft;
- 2) Mineralnæringen i Finnmark skal være blant verdens mest miljøvennlige og aktivt søke framtid-rettede løsninger,
- 3) Finnmark fylkeskommune skal være en pådriver for forutsigbar og effektiv saksbehandling;
- 4) Finnmark fylkeskommune skal være en pådriver for styrket vekstkraft gjennom mineralkartlegging, tilgang på informasjon, bedre ressurs-planlegging, fortsatt utviklet mineralforvaltning og satsing på kunnskap og kompetent arbeidskraft.
- 5) Finnmark fylkeskommune skal bidra til å sikre næringsaktører de beste forutsetninger for etablering av videreforedlingsanlegg/ smelteverk i tilknytning til utvinning av mineralene.

Nordkloden

Videreføring av mineralkartleggingen: Skal mineralnæringen vokse og utvikle seg, er det avgjørende å kartlegge forekomstene. Selskaper som leter etter drivverdige mineralressurser, er avhengige av gode oversiktsdata når de skal identifisere områder for letevirsomhet. Regjeringen vil videreføre mineralkartleggingen i Nord-Norge i regi av Norges geologiske undersøkelse, og kartlegge større områder. Kartleggingen vil gi bedre kunnskap om mineralressurser i nord, samtidig som at myndighetene bedre kan forvalte landsdelens ressurser. Dette igjen øker sannsynligheten for etablering av ny mineralvirksomhet i Nord-Norge.

Økt kunnskap om sjødeponi: Regjeringen åpner for at mineralnæringen kan deponere avfallsmasse i sjøen, men vil stille strenge krav og sikre miljøovervåking. Mineralvirksomhet drives ofte nær kysten, og sjødeponi kan være den eneste reelle deponeringsmuligheten for masser som ikke kan utnyttes kommersielt. Norges forskningsråd har bidratt til et forskningsprosjekt for perioden 2014–2019 med en samlet økonomisk ramme på 28 millioner kroner, hvorav 20 prosent kommer fra de deltakende bedrifter. Programmet vil bidra til bedre kunnskap om deponering og om hvordan sjødeponi kan kombineres med miljøhensyn og annen næringsvirksomhet, for eksempel sjømatnæringen.

Bedre mineralforvaltning: En effektiv og kompetent mineralforvaltning er et konkurransefortrinn for mineralnæringen og gir en bedre ressursforvaltning av mineraler. Budsjettet til Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard ble styrket i 2014.

Styrket fagkompetanse innen mineralnæringen: Nærings- og fiskeridepartementet bidrar fra 2014 med støtte til et nytt professorat i mineralteknikk ved NTNU i Trondheim.

3 utfordringer

3.1 Innledning

I Finnmark er ressursgrunnlaget stort nok til en videreutvikling av mineralnæringen, men likevel er det få nyetableringer og utvidelser, og ingen nye gruver er startet på en årrekke. Dette kan ha flere årsaker, som svingninger i etterspørsel med lave metallpriser i de globale markedene, men også være knyttet til nasjonale og regionale rammebetingelser.

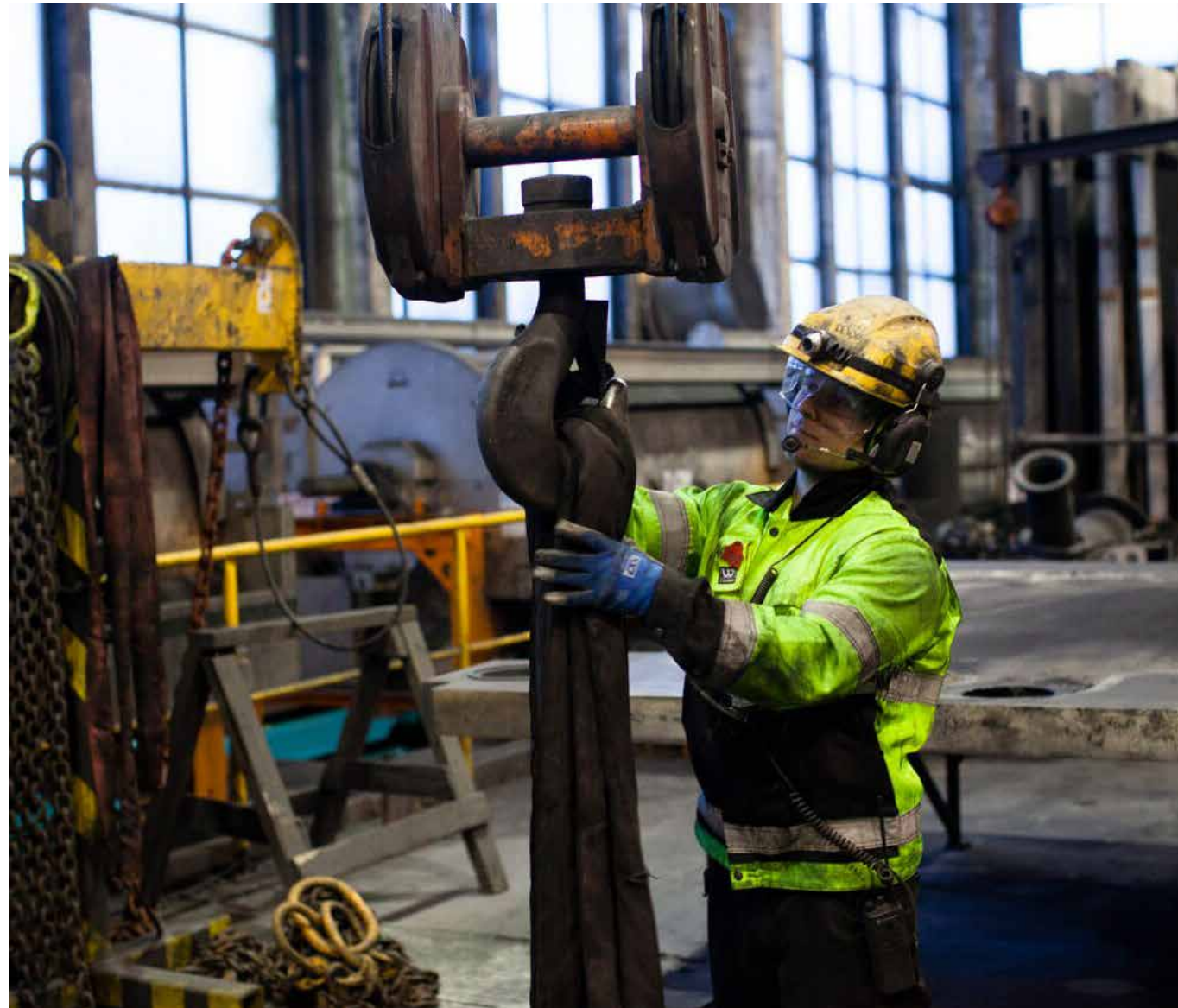

Foto: Sydvaranger Gruver AS

Lasting av jernmalm, Foto: Sydvaranger Gruver AS

3.2 Uforutsigbarhet

Mineralnæringen har generelt pekt på at lang saksbehandlingsprosess for å få tillatelser er et problem i Norge. I Finnmark opplever næringen at dette – sammen med uavklarte rammevilkår, særlig knyttet til rettighetsspørsmål og samiske interesser – er en utfordring som må løses for å få fart på utviklingen.

Dagens minerallov, som Sametinget ennå ikke har gitt sin tilslutning til, skaper usikkerhet for både for de samiske interesser og mineralnæringen.

Sametinget begrunner sin holdning til Mineralloven med at:

- For hele landet mangler det bestemmelser som sier at en skal legge vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur (vektleggingsbestemmelsen gjelder kun for Finnmark)
- Det mangler bestemmelser som sikrer samiske interesser/rettighetshavere og Sametinget konsultasjoner om mineralvirksomhet
- Det mangler bestemmelser som sikrer samene en direkte fordel av nytteverdien av virksomheten (i Finnmark er det en forhøyet grunneieravgift til FeFo)

Sametinget mener videre at mineralprosjekt må planlegges slik at samenes og lokalsamfunns interesser og rettigheter kan ivaretas gjennom:

- En prosess som sikrer reell samisk deltagelse
- Å unngå virkninger som fortrenger, og heller søke løsninger som er til fordel for berørte samiske samfunnsinteresser og næringer
- Å legge til grunn at mineralutvinning representerer særlige areal- og miljøutfordringer i samiske områder

Bransjeorganisasjonen Norsk Bergindustri har uttrykt et sterkt behov for at myndighetene igangsetter et arbeid for å få de nødvendige avklaringer på plass gjennom å fastsette det juridiske rammeverket. Næringen er bekymret for det en opplever som en økt polarisering av debatten mellom samiske interesser og bergindustrien. Det er bred enighet om at mer forutsigbare juridiske rammer er en viktig forutsetning for en bedre og mer konstruktiv dialog mellom de ulike interessene.

3.3 Lokal forankring

Bergindustrien må ta ut ressursene der de ligger. Denne aktiviteten legger beslag på areal, vil påvirke miljø, medføre landskapsendringer og utløse behov for deponi av restminerale. Dette vil også kunne påvirke annen lokal næringsvirksomhet, og i Finnmark framstår disse utfordringene hovedsakelig som potensielle arealkonflikter med samiske rettighets- og interessehavere, som for eksempel reindriften og fiskerinæringens skepsis til sjødeponi av restmaterialer.

Lokalt i kommuner møter en gjerne synspunktet at det er flere ulemper enn fordeler med bergverksvirksomheten, og at kommunene får for lite økonomisk incitament til å ønske bergindustrien velkommen. Det er derfor viktig at de positive effektene, som verdiskaping i næringslivet, sysselsetting, inntekter til kommunene og liknende, blir tydelig kommunisert for å underbygge næringens legitimitet og forankring lokalt.

3.4 Et stort fylke med spredt bosetting

Geografien og demografien i Finnmark er krevende, med lange avstander mellom små sentra i et til dels hardt klima. Generelt vil enhver oppstart av store virksomheter under slike forhold by på utfordringer, men tidligere erfaring både her hjemme og fra andre land med lignende forhold, viser at dette er løsbart. Historisk og over tid har Sydvaranger Gruve bidratt til å bygge opp infrastruktur og arbeidsplasser knyttet i Sør-Varanger kommune, og vært en drivkraft i utviklingen av bysamfunnet Kirkenes og tettstedet Bjørnevatn. På Stjernøya har en løst utfordringer med arbeidskraft gjennom velfungerende pendlerløsninger.

De mest nærliggende nye gruveprosjektene i Finnmark er Nussir i Kvalsund og en mulig gjenåpning av Biddjovagge gruver i Kautokeino. Begge disse har en relativt gunstig lokalisering i forhold til infrastruktur og tilgang på arbeidskraft, varer og tjenester i nærområdene.

Generelt sett vil likevel de regionale forholdene i fylket være utfordrende ved behov for å utvikle underleverandører og kompetansemiljøer omkring ny industri.

3.5 Kompetanseutvikling

Mineralnæringen peker på behov for å utvikle kompetansen innen bergverks-virksomheten Norge. Generelt vil den globale konkurransen utfordre næringen til å finne smartere løsninger for å bli mer produktiv.

Et satsingsområde som kan være relevant og nyttig for Norge er bergverksoperasjoner i arktiske strøk. Her kan vi bygge på vårt strenge, nasjonale regelverk i et arbeide for å komme i forkant ved utvikling av bærekraftig og miljøvennlig drift under harde forhold i sårbare strøk. Gode standarder for samfunnsansvar, samt kompetanse om urfolk og urfolks rettigheter, må inngå i et slikt arbeid da det både vil være helt avgjørende for integrering i urfolksområder, og generelt ha stor betydning for lokalsamfunnenes holdning til bergindustri. Kompetansen som utvikles gjennom et slikt arbeid kan også deles med bergindustri i resten av verden.

Fra høsten 2015 tilbyr fagskolen i Kirkenes utdanning av ledere og tekniske mellomledere til anleggs-, bergverks- og mineralnæringene. Dette nye utdanningstilbudet i Finnmark er et stort steg i retning av å styrke rekrutteringen av fagkompetanse til utvikling av mineralnæringen i nord.

Erfaringer viser at det også er et stort behov for å bygge en god forvaltningskompetanse og forståelse for næringen på regionalt og lokalt nivå som kan bidra til å sikre gode saksbehandlingsprosesser og muligens bedre løse opp i konfliktsituasjoner.

Kjerneprøve fra Nussir i Kvalsund, Foto: Nussir ASA

3.6 Miljø- og samfunnsmessig bærekraft

Mineralnæringen operer under noen rammebetingelser som verken aktører eller myndigheter kan påvirke i nevneverdig grad. Deler av næringen konkurrerer i krevende og dynamiske globale markeder som presser kostnader og krever en kontinuerlige forbedring av produktivitet og effektiv utnyttelse av ressursen.

På samme måte som alle andre næringer må også mineralnæringen ivareta samfunnets krav til miljømessig-, økonomisk- og sosial bærekraft. Prinsippet om at det er forurensere som er ansvarlig for opprydding skal ligge til grunn for virksomheten i Finnmark.

- De miljømessige målene innebærer at ressursuttaket av en ikke-fornybar ressurs tar hensyn til økosystemer rundt virksomheten, og at en minimaliserer påvirkningen ved naturinngrep, utslipp og deponi.
- Økonomisk bærekraft setter krav til at virksomheten både må være bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom, noe som bl.a. forutsetter rammebetingelser hvor en tar hensyn til konkurranse i et internasjonalt marked.
- Fordelingsaspektet vil utgjøre tyngden i den sosiale

4 Strategiske innsatsområder

4.1 Rammevilkår og samarbeid

Når de forutsetninger som ligger i Mineralloven og regjeringens strategier skal implementeres, må det foreligge en felles forståelse omkring de lovmessige rammevilkårene, og hvordan de skal utøves i praksis. Dette er spesielt viktig for Finnmark hvor Mineralloven har spesielle bestemmelser om Sametingets og reindriftenes rettigheter, men hvor Sametinget foreløpig ikke har kunnet gi sin tilslutning. Den uavklarte situasjonen skaper stor usikkerhet for både mineralnæringen og samene, og det er derfor viktig for alle parter å oppnå en omforent forståelse av hvilke rammer som ligger til grunn for den videre næringsutviklingen i området.

Ut over dette kan det også komme opp andre samfunns- og næringsmessige problemstillinger, som bør og må avklares i forhold til Minerallovens anvendelse og nasjonale strategier.

For å sikre gode og omforente prosesser vil en etablere et samarbeid mellom sentrale aktører for å skape felles kunnskapsplattform omkring mineralvirksomheten i Finnmark. Gjennom dette vil en være bedre rustet for å håndtere potensielle interessekonflikter og få et bedre grunnlag for sameksistens mellom næringer.

Sentrale aktører vil være fylkeskommunen, Sametinget, kommuner, Finnmarks-eiendommen (FeFo), bergverksnæringen, samiske interesser, fiskeri, havbruk og reiseliv.

Offentlige instanser som er tildelt sentrale roller for utviklingen av mineralnæringen, som for eksempel Norges Geologiske Undersøkelser og Direktoratet for mineral-forvaltning, er også viktige i denne sammenhengen.

Delmål:

- Etablere rammeverk som bidrar til god dialog mellom mineralnæringen og de berørte aktører, samt tydelige og forutsigbare beslutningsprosesser med god forankring i lokalsamfunn og hos urfolkets organisasjoner.

Utfordringer:

- Krevende at Sametinget ikke aksepterer den vedtatte mineralloven.
- Manglende forutsigbarhet i beslutningsprosesser.
- Flere hensyn ved virksomhet som berører samiske interesser.
- Mineralnæringen har et omdømmeproblem i mange kommuner.

Strategier:

- Finnmark fylkeskommune tar initiativ til dialog og felles prosess med Sametinget, Norsk Bergindustri og sentrale myndigheter for å løse utfordringer knyttet til juridiske rammevilkår og prosess knyttet til gruvedrift.
- Videreutvikle Mineralforum Finnmark til å bli den fremste arena for dialog og informasjonsutveksling knyttet til utvikling av mineralnæringen i fylket.

Maskiner i arbeid, Foto: Sydvaranger Gruver AS

4.2 Økonomiske ringvirkninger

Mineralnæringen uttrykker generelt at den ofte opplever at kommuner er negative til bergverksvirksomhet. Dette er viktig signal for Finnmark, om en her har som mål å utnytte fylkets verdifulle mineralressurser til økt verdiskaping. Kommunene er imidlertid viktige samarbeidspartnere og en viktig premissleverandør som blant annet er ansvarlige for konsekvensutredninger og reguleringsplaner for bergindustrien etter Plan- og bygningsloven. Kommunenes interesse og motivasjon er derfor av stor betydning for den videre utviklingen av mineralprosjekt.

I Finnmark har Finnmarkseiendommen, som den største grunneieren, et eget ansvar for alle de geologiske ressursene som ikke faller inn under statens mineraler. Videre er representantene i styret til Finnmarkseiendommen oppnevnt av Finnmark fylkesting og Sametinget med et uttalt mål om å samarbeide med kommunene knyttet til næring og ressursutnyttelser. Dette gjør det naturlig med initiativ for et aktivt og konstruktivt samarbeid mellom kommuner og Finnmarkseiendommen om hvordan mineralprosjekt kan generere økte inntekter til kommunene. Her vil det bl.a. være naturlig å se på forvaltningen av den forhøyete årsavgiften for Finnmark.

Samtidig bør det være i felles interesse å sikre gode prosesser og samarbeid for planlegging og tilrettelegging for utnyttelse av mineralressursene gjennom konkrete og gode prosjekt. Det er kjent at mineralindustrien medfører betydelige ringvirkninger i lokalsamfunnene både direkte, i form av ansettelser, og indirekte, i form av bedriftsetableringer og avledet næringsvirksomhet.

Det vil også være viktig å avklare potensialet for å unngå eller redusere negative konsekvenser for lokalt næringsliv, samtidig som en ser på muligheter for å styrke ringvirkninger gjennom å

utvikle bedrifter i regionen for leveranser av varer og tjenester til mineralnæringen.

Delmål:

- Et avgiftssystem for mineralnæringen i Finnmark innrettet slik at en større del av verdiskapingen tilbakeføres til lokalsamfunnene og urfolk.
- Mineralvirksomheten skal ikke fortrenge andre næringer.

Utfordringer:

- Manglende direkte økonomisk stimuli til kommuner og andre næringer som påvirkes av mineralindustri.
- Mineralnæringen vil kunne konkurrere med lokalt næringsliv om arbeidskraft, kapasitet og kompetanse.

Strategier:

- Vurdere forvaltningen av den forhøyete årsavgiften for Finnmark sammen med Finnmarkseiendommen og Sametinget, med sikte på at denne tilgodeser kommuner med mineralindustri og reindriftsutøvere som avgir beitearealer.
- Arbeide for en modell som sikrer at berørte kommuner og urfolk kompenseres for statlige avgifter knyttet til mineralvirksomhet.
- Arbeide for utvikling av en sterk leverandørnæring for mineralindustrien i fylket.
- Arbeide for maksimering av direkte og indirekte positive ringvirkninger.
- Arbeide for at mineralvirksomheten ikke fortrenge andre næringer.

Foto: Sydvaranger Gruver AS

4.3 Fagkompetanse

Finmark har flere utfordringer med tilgang på fagkompetanse innenfor store og viktige næringer. Dette gjelder også bergverksindustrien, som i en årrekke har vært i skyggen av petroleumsindustrien.

Et studietilbud innen anlegg og bergverk ved Fagskolen i Kirkenes, som starter opp høsten 2015, er i den sammenheng et stort steg i riktig retning. I den videre utviklingen blir det viktig å gjøre dette tilbudet praktisk tilgjengelig for studenter i hele fylket, samt tilrettelegge og motivere for at elever kan gå videre til studier ved universitet og høyskoler i landsdelen.

I fortsettelsen av det etablerte studiet vil det være viktig å utvikle tilbud som også adresserer andre viktige deler av denne næringen, som leverandørkompetanse og forvaltningskompetanse.

Delmål:

- Finnmark skal besitte en sterk regional kompetanse på mineraler og mineralnæring.

Utfordringer:

- Mangel på fagkompetanse i gruveindustrien i Finnmark.
- Konkurransen med petroleumsindustrien om eksisterende fagkompetanse.
- Manglende kunnskap om mineralnæringen innenfor offentlig forvaltning i fylket.

Strategier:

- Utvikle utdanningstilbud i Finnmark for å styrke rekruttering og kompetanse i mineralnæringen og leverandørnæringen.
- Arbeide for å styrke og øke rekrutteringen til høyere utdanning innenfor bergverksrelaterte studier i Nord-Norge.
- Styrke kunnskapen omkring mineralnæringen innenfor relevant offentlig forvaltning i Finnmark.
- Styrke kapasitet og kompetanse knyttet til mineralvirksomhet innenfor offentlig forvaltning og hos urfolkets organisasjoner i fylket.

4.4 Forskning, innovasjon og miljø

Generelt forventes det at de bedriftene som har mineraldrift i Finnmark, eller som planlegger å etablere seg i Finnmark, bruker beste tilgjengelig teknologi og løsninger for å minimalisere de miljømessige og klimatiske fotavtrykkene. Dette vil kunne omfatte flere sider ved virksomheten, men de vil være viktig å adressere utfordringer tilknyttet utslipp til omgivelsene, og særlig bruk av sjødeponi.

Kunnskapsutfordringer som adresserer drift i arktiske strøk med løsninger som kan bidra til økt produktivitet er relevant for flere områder i nordområdene, ikke minst for Finnmark. Her bør en samarbeide med næringen om hvordan en best kan løse dette. UiT Norges Arktiske Universitet har nylig fått midler fra Utenriksdepartementet til et professorat i Malmgeologi, samt at Institutt for Geologi selv har lyst ut et stipendiat innen samme fag. Dette viser at det pågår kunnskapsproduksjon i regionen, noe som vil være positivt for næringen på sikt.

Likeledes bør en opparbeide beste kunnskap om løsninger som kan lette etablering og drift i tynt befolkede områder med begrenset infrastruktur.

Mineralnæringen har tradisjonelt sett hatt et relativt stort miljømessig fotavtrykk. Bruk av dagbrudd og landdeponier setter varige spor i naturen og kan få konsekvenser for bruk av naturen i tilstøtende områder, biologisk mangfold og naturbaserte næringer. Finnmark fylkeskommune har som målsetting at det skal stilles de strengeste miljøkrav til mineralvirksomheten i Finnmark. Videre ønsker fylkeskommunen å være pådriver til at mineralnæringen skal søke etter framtidrettede løsninger som minimerer de miljømessige konsekvensene. Eksempelvis bør det forskes mer på alternativer til sjødeponi. Finnmark fylkeskommune vektlegger også at næringen skal være bevisst sitt ansvar om opprydding, gjenbruk av arealer og revegetering av berørte områder ved avvikling av virksomheten. Det må stilles konkrete miljøkrav til opprensning etter tidligere gruver, reduksjon av utslipp og inngrep fra igangsatte gruver, samt mindre miljøskadelige driftsmetoder i framtida.

Delmål:

- Styrke forskning og innovasjon som bidrar til en bærekraftig, produktiv og lønnsom mineralnæring i Finnmark.
- Være pådriver for at det stilles strenge miljøkrav til virksomheten og at teknologiske løsninger for minimering av miljømessige konsekvenser implementeres.

Utfordringer:

- Mineralnæringen er arealkrevende og påvirker miljøet.
- Mineralnæringen er følsom for utviklingen i det internasjonale markedet.

Strategier:

- Legge til rette for prosjekter og program for å minimere mineralnæringens miljø- og samfunns påvirkning.
- Være pådriver for strenge miljøkrav og bruk av teknologi som minimerer de miljømessige konsekvensene av virksomheten.
- Være pådriver for krav om opprydding, gjenbruk av arealer og revegetering av berørte områder ved avvikling av virksomheten.
- Legge til rette for prosjekter og program som øker produktivitet og lønnsomhet innenfor mineralnæringen.
- Bidra til etablering av en "best practice" innenfor arktisk gruveteknologi og gruve drift.
- Legge til rette for forskning på produksjonsmetoder og restproduktutnyttelse for å sikre mest mulig miljøvennlig virksomhet.

Postadresse

Fylkeshuset, 9815 Vadsø

Besøksadresse

Henry Karlsens plass 1
9800 Vadsø

Tlf 78 96 20 00

Fax 78 96 23 70

postmottak@ffk.no

Foto: Sydvaranger Gruver AS